

Verslag 2016 Uilenwerkgroep Zutphen 'de Oelenwappers'

Het broedseizoen verliep na een aarzelend begin goed. Steenuil en vooral kerkuil hebben voor een mooi nageslacht gezorgd. Bij de torenvalk viel het broedresultaat tegen. In de werkgebieden voor Ruimte voor de rivier was het broedresultaat duidelijk minder; hopelijk zullen deze gebieden zich de komende jaren herstellen. In het broedoverzicht 2016, zie bijlage of te vinden op de site van VWG Zutphen, zijn de gegevens te zien. Het overzicht heeft een andere vorm gekregen, waardoor het eenvoudiger te lezen is en meer informatie geeft.

Steenuilen

Een volwassen steenuil ♀ aangetroffen in een steenuilennestkast bij het ringen van haar jongen. Vrouwtjes zijn in het broedseizoen gemakkelijk te herkennen, omdat ze in tegenstelling tot mannetjes een broedvlek hebben. Een broedvlek is een kale plek op de buik, waardoor de lichaamswarmte direct wordt overgebracht op de eitjes en jongen.

In 2016 hadden we 25 steenuilnestkasten meer in ons verzorgingsgebied dan in 2015. Dit komt onder andere doordat ons gebied is uitgebreid met de Wilpse Klei. Met hetzelfde bezettingspercentage van de kasten als in 2015 waren er 7 broedsels meer. In totaal werden er 174 eieren gelegd, in 2015 waren dat er 158.

Het grote verschil met voorgaande jaren was dat het percentage verlorengene eieren 33% was, terwijl dat voorgaande jaren ca 10 % hoger was. Er zijn in 2016 in ons gebied 121 jonge steenuilen uitgevlogen, in 2015 waren dat er 76. De goede broedresultaten zijn zeer waarschijnlijk het gevolg van de warmere meimaand in 2016, waardoor in een belangrijke periode van het broedsel voldoende voedsel voorhanden was.

Jonge steenuiltjes, een mooi nest van drie in 2016

Kerkuilen

Ten opzichte van het slechte broedseizoen in 2015 werd het broedseizoen in 2016 een geweldig jaar. In 2015 was slechts 5% van de nestkasten bezet, in 2016 was dat 30%, terwijl het langjarig gemiddelde bezettingspercentage 14% is.

Ten opzichte van de steenuil is het broedresultaat van de kerkuil veel grilliger. Er werden 45 eieren gelegd en er zijn 36 jonge kerkuilen uitgevlogen, een enorm verschil met 2015 waarin slechts 6 jonge kerkuilen uitvlogen.

Het broedseizoen begon vroeger dan normaal, terwijl de meeste broedsels iets later waren dan gewoonlijk. Een paar heel late broedsels verrasten ons volkomen.

Bijzonder in dit seizoen was dat enige erfbewoners ons getipt hebben over activiteiten in en rond de nestkast. In beide gevallen ging het om een laat broedsel van kerkuilen. In de negen jaar van het bestaan van de werkgroep was dat niet eerder voorgekomen! Het betekent voor ons dat onze activiteiten leven bij erfbewoners.

Jonge kerkuilen slapen het liefst door tijdens het ringen, arrogante beesten!

Torenvalken

Het broedseizoen van de torenvalken viel in eerste instantie tegen. Het aantal eieren was met 33 iets meer dan de helft van het aantal van vorig jaar, toen we 58 eieren aantroffen. Toch zijn de broedresultaten, net als bij de uilensoorten, uiteindelijk meegevallen. Bij de torenvalken was het percentage verloren gegane eieren in 2016 slechts 24%, terwijl het gemiddeld 35% is.

De weersinvloeden zijn dus bij het broedseizoen van deze roofvogelsoorten aanmerkelijk goed geweest. In april heeft het heel veel geregend, waardoor weinig voedsel voorhanden was. In mei heeft het voedselaanbod zich geweldig hersteld.

Jonge torenvalk ♀ in de periode net na het uitvliegen.

Bosuilen

2016 is voor bosuilen in ons gebied geen succesvol jaar geweest. Van de 5 nestkasten in ons gebied was in één kast een broedsel met 2 eieren. Jammer genoeg heeft dit broedsel geen jongen opgeleverd. Maar toch, er zijn weer bosuilen aanwezig. Hopelijk wordt het komend broedseizoen er hopelijk weer eens één met jonge bosuilen in ons werkgebied.

Een jonge bosuil, die in 2013 in Warnsveld geringd werd.

Bijzondere activiteiten in 2016

Het jaar begon met een informatieavond op 25 januari in de Theetuin Vierakker, samen georganiseerd met de uilenwerkgroep uit Lochem. Bert Verboog, Gerrie Nijenhuis, Mary Mombarg en Goen Jansen brachten verschillende aspecten van de uilenbescherming onder de aandacht.

In april was de UWG present op de natuurmarkt Bloemen en Bijen bij dezelfde theetuin. Door de slechte weersomstandigheden was deze activiteit niet erg succesvol voor de UWG. Jannes van Santen, Francis en Fons Roording waren deze dag aanwezig.

Johan Blanksma zal een uilenfilm gaan maken. Er zal een film speciaal voor kinderen van ca 8 tot 11 jaar gemaakt worden. Daarna wordt een tweede versie geproduceerd waarin meer informatie te zien zal zijn over uilen. De uilenwerkgroep steunt dit project financieel en Goen Jansen werkt mee voor beeldmateriaal en filmlocaties.

In het najaar zijn Henk Pasman en Goen Jansen in Nijbroek geweest om, op uitnodiging van Landschapsbeheer Gelderland, een uiteenzetting te geven over steenuilen. Er zal in Nijbroek een nieuwe steenuilenwerkgroep opgericht worden waaraan wij enige steun hebben toegezegd. Die steun zal voornamelijk bestaan uit kennisoverdracht. Leden van de nieuwe werkgroep kunnen bij de nestcontroles in ons werkgebied meegaan.

Henk Pasman heeft in Voorst op een lagere school kinderen over uilen vertelt. Een heel geslaagde activiteit die navolging verdient.

Het Waterschap Vallei-Veluwe heeft een beroep op onze werkgroep gedaan om mussenflats te maken en te plaatsen. In samenwerking met Wim Nijenhuis, die verreweg het meeste werk hieraan gedaan heeft, zijn we aan dit project begonnen. Het project ronden we begin 2017 af.

Dit seizoen was het laatste jaar dat onze werkgroep verplicht was een broedoverzicht van het werkgebied ruimte voor de rivier te zenden aan het Waterschap Vallei-Veluwe. Dat zijn we vijf jaar geleden overeengekomen. Het waterschap heeft ons een vergoeding per kast per jaar betaald. Dat was een mooie deal, omdat de kosten daarmee gedekt konden worden.

De Huiszwaluwentil die we in 2015 in Cortenoever voor het Waterschap Vallei-Veluwe geplaatst hebben, wordt naar de Voorsterklei verplaatst. Zwaluwen, zowel huiszwaluwen als boerenzwaluwen hebben in Cortenoever veel leefgebied verloren. Op de Voorsterklei bevinden zich een aantal boerderijen met veel boerenzwaluwen en daarnaast zijn er verschillende broedkolonies van huiszwaluwen. Met name de populaties van huiszwaluwen willen we versterken.

Verhuizing en herplaatsing van de nestkastentil voor huiszwaluw en boerenzwaluw. Een dergelijk project is uniek in het bestaan van de uilenwerkgroep de Oelenwappers. De til is bevestigd op een roestvrij stalen paal die verankerd is op een betonplaat.

Natuurlijk is het beschermen van uilen onze grootste inspanning geweest. Er worden door onze werkgroep ca 250 nestkasten gecontroleerd. Deze bezoeken we minimaal twee keer per jaar, als er broedsel is wel vier tot vijf maal per jaar. Daar zou je een boek over kunnen schrijven.

In 2016 hebben we van het Vogeltrekstation een aantal meldingen ontvangen. We ontvangen meldingen van vogels die in ons werkgebied geringd zijn, die in ons werkgebied gevangen zijn of die in ons gebied gevonden zijn. We kregen onder ander een melding over een in ons gebied geringde torenvalk, die in Klundert op 124 km afstand gevonden werd. De vogel was helaas een verkeerslachtoffer en was bijna 1 jaar oud. In één van de kerkuilenkasten werd een kerkuil gevangen die in Tjekwerd, Friesland, op 111 km afstand geboren en geringd was. Van steenuiltjes kregen we dit jaar 36 terugmeldingen. Meestal zijn dat vrouwtjes die broeden en in een nestkast gevangen worden of het zijn dode, meestal jonge vogels. De grootste doodsoorzaken van jonge steenuiltjes zijn verkeer en verdrinking in drinkbakken.

Wij danken erfbewoners voor de prettige samenwerking. Dankzij giften van sponsoren en erfbewoners kunnen wij de kosten die gemaakt worden betalen. Afgelopen jaar werd als extra een koffer met ringmateriael en een telescooppladder aangeschaft. Chapeau voor de dame en heren van de Uilenwerkgroep voor hun inspanningen!

Goen Jansen